

Kronika

Zmarł Stanisław Grabowski

30 września 2020 roku zmarł w Warszawie **Stanisław Grabowski** – pisarz, autor książek dla dzieci, dokumentalista i recenzent.

W 1962 roku opublikował swój pierwszy wiersz w „Tygodniku Morskim”. W latach 1962-1969 jego utwory literackie drukowały m.in. „Głos Olsztyński”, „Zielony Sztandar” i „Współczesność”. W latach 1966-1968 należał do Klubu Literackiego w Olsztynie, w towarzystwie m.in. Stefana Połoma, Józefa Jacka Rojka, J. Sokołowskiego, Erwina Kruka i innych.

Od 1970 roku współpracował z prasą dziecięcą (wiersze i opowiadania), w latach 1976-1981 z „Nowymi Książkami”, jako recenzent głównie literatury dla dzieci i młodzieży. W latach 1980-1994 pracował jako dziennikarz telewizyjny, reżyser-dokumentalista i scenarzysta. Jest autorem około stu filmów dokumentalnych i programów telewizyjnych dotyczących głównie kultury i historii.

Otrzymał za swoją pracę liczne wyróżnienia i nagrody, w tym Srebrny Krzyż Zasługi.

Więcej na stronie 11.

Nie żyje Mirosław Gontarski

Zmarł **Mirosław Gontarski** – poeta, filozof, programista, dziennikarz, nauczyciel, informatyk. Urodził się w 1960 roku w Legnicy. Debiutował w prasie dolnośląskiej w 1979 roku. Ukończył filozofię na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Od lat 70. ubiegłego stulecia współtworzył literacki „Ruch Pilleus”, którego członkowie zainspirowani literaturą i kulturą Japonii piszą haiku i kształtują nowe formy literackie. Na przełomie wieków współorganizował „Ogólnopolskie Warsztaty HAIKU” w Chojnowie koło Legnicy. Był wielokrotnym jurorem ogólnopolskich konkursów „Haiku”.

Publikował w prasie dolnośląskiej oraz w kilkudziesięciu almanachach. Jego wiersze można znaleźć w internecie. Oprócz poezji Mirosław Gontarski publikował teksty filozoficzne (jest współautorem podręcznika akademickiego „O sztuce porozumiewania się”) i czynnie uczestniczył w kilkunastu filozoficznych konferencjach naukowych (także międzynarodowych) i sympozjach. Opublikował kilkanaście artykułów naukowych i esejów dotyczących problemów z zakresu filozofii wojny, filozofii dialogu, filozofii zdrowia, filozofii religii i ekofilozofii.

W latach 2015-2019 był Wiceprezesem Dolnośląskiego Oddziału Związku Literatów Polskich, członkiem Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich. Pełni też funkcję Wiceprezesa Stowarzyszenia Jeleniogórski Klub Literacki.

O sobie tak mówił: *Urodziłem się w Legnicy w 1960 roku. W 1980 roku pojechałem do Lublina studiować filozofię. Cieszę się, że studiowałem na „moim” UMCS. U moich mistrzów... Mieszkałem na Żuławach, w Gdyni, w Lublinie... Teraz jestem mieszkańcem Wrocławia... Przez te wszystkie swoje lata rozumiałem, że nie ma powrotów. Że to co było, było... Że jestem tym, kim jestem dlatego, bo stało się to, co się stało. I jeszcze, że trzeba żyć ku przyszłości. Pewnie dlatego okna pokojów, w których mieszkałem zawsze wychodziły i wychodzą na wschód...*

Nie żyje Wojciech Pszoniak

19 października 2020 roku zmarł **Wojciech Zygmunt Pszoniak**, polski aktor teatralny i filmowy, pedagog. Urodził się 2 maja 1942 we Lwowie. Tam spędził pierwsze dwa lata życia. Pod koniec II wojny światowej jego rodzina musiała

wyjechać z tego miasta.

Dorastał w Gliwicach. W młodości grał na skrzypcach i klawirze, w średniej szkole muzycznej w Bytomiu uczył się gry na oboju, udzielał się też w orkiestrze wojskowej. Występował w teatrach amatorskich i studenckich, a także w kabaretach (w 1961 założył kabaret „Czerwona Żyrafa”).

W 1968 ukończył studia na PWST w Krakowie. Występował na scenach Starego Teatru w Krakowie oraz Teatru Narodowego w Warszawie i Teatru Powszechnego w Warszawie. W latach 1974-1980 był wykładowcą w warszawskiej PWST. W latach 70. występował także w kabarecie Pod Egidą. Od końca lat 70. grał w teatrach francuskich. W latach 80. wyjechał na stałe do Paryża. Od lat 90. występował zarówno w przedstawieniach francuskich, jak i w polskich.

Wystąpił m.in. w przedstawieniach: *Kłtwa* Stanisława Wyspiańskiego (reż. Konrad Swinarski, 1970), *Miłość i gniew* Johna Osborne'a (reż. Zygmunt Hübner, 1973), *Rewizor* Nikołaja Gogola (reż. Jerzy Gruza, 1977), *Siedem pieczęci* Dino Buzzati (reż. Andrzej Barański, 1995), *Śmieszny staruszek* Tadeusza Różewicza (reż. Stanisław Różewicz, 1997) oraz w wyreżyserowanym przez siebie *Dożwociu* (2001) Aleksandra Fredry.

Na ekranie debiutował w bułgarskim serialu *Proizszestwia na Słjapata ulica* (1965). W filmie polskim natomiast w 1970 – *Twarz anioła* (reż. Zbigniew Chmielewski). Wystąpił w kilkudziesięciu filmach polskich, francuskich i w produkcjach międzynarodowych. Zagrał m.in. tytułową rolę w *Diable* (reż. Andrzej Żuławski, 1972), rolę Mieszka I w *Gnieździe* (reż. Jan Rybkowski, 1974), doktora Marglewskiego w *Szpitalu przemienienia* (reż. Edward Żebrowski, 1978), postać Siedelmayera, dyrektora cyrku w *Arii dla atlety* (reż. Filip Bajon, 1979), zagrał Josele w *Austerii* (reż. Jerzy Kawalerowicz, 1982) oraz Kamińskiego w *Strajku* (reż. Volker Schlöndorff, 2007).

Wystąpił także w filmach Andrzeja Wajdy: w roli dziennikarza i Stańczyka w *Weselu* (1972), Morryca w *Ziemi obiecanej* (1974), Robespierre'a w *Dantonie* (1983) i tytułowej roli w *Korczaku* (1990).

W 1990 został uznany przez Gustawa Hołubka, Tadeusza Łomnickiego i Zbigniewa Zapasiewicza za jednego z trzech największych polskich aktorów dramatycznych po 1965 roku (obok Piotra Fronczewskiego i Andrzeja Seweryna).

Literacka Nagroda Nobla dla Amerykanki

Louise Elisabeth Glück (urodzona 22 kwietnia 1943 roku w Nowym Jorku) – amerykańska poetka i eseistka otrzymała tegoroczną Nagrodę Nobla we dziedzinie literatury. Jest laureatką Nagrody Pulitzera w dziedzinie poezji w roku 1993, Nagrody Bollingena w roku 2001, amerykańskiej *National Book Award* w roku 2014.

Od września 2004 roku *writer in residence* i wykładowczyni na Yale University.

Wychowała się na Long Island jako druga z trzech córek Daniela i Beatrice (z domu Grosby). Matka Glück miała rosyjsko-żydowskie pochodzenie, a jej dziadkowie ze strony ojca, węgierscy Żydzi, wyemigrowali do Stanów Zjednoczonych, gdzie ostatecznie byli właścicielami sklepu spożywczego w Nowym Jorku. Jej ojciec był przedsiębiorcą, matka zajmowała się domem. Przed jej urodzeniem zmarła jej starsza siostra, której brak był odczuwalny dla przyszłej Noblistki.

Uczęszczała do Sarah Lawrence College, a następnie w latach 1963-1965 na nowojorski Uniwersytet Columbia. Dwukrotnie zamężna: z Charlesem Hertzmanem (1967) oraz Johnem Dracowem (1977), oba małżeństwa zakończyły się rozwodami.

Jej debiutanckim tomem poetyckim był *Firstborn* z 1968 roku, w którym użyła wielu person wypowiedzi, w której pierwszej osobie. Glück jest autorką wielu książek poetyckich. Jej prace były wielokrotnie doceniane przez krytyków, obok Nagrody Pulitzera w dziedzinie poezji (1993), Nagrody Bollingena (2001) i amerykańskiej *National Book Award* (2014) otrzymała m.in. nagrodę książkową *Los Angeles Timesa* (2012) oraz Nagrodę *Transströmera* (2020).

Wiersze Glück rzadko zawierają rymy, wiele z nich opiera się na powtórzeniach, dominuje tryb pierwszoosobowy. Tematyka poezji Glück często inspirowana jest wydarzeniami z jej życia osobistego. Poetka koncentruje się na traumie, wielokrotnie pisała o śmierci, stracie, odrzuceniu, niepowodzeniach w związkach oraz próbach uzdrowienia i odnowy.

Na język polski poezję Louise Glück przekładała Julia Hartwig. Trzy wiersze („Eros”, „Czas” i „Baśń”) znalazły się w tomie pt. *Dziki brzoskwinie. Antologia poetek amerykańskich*, jednakże lwia część twórczości poetki nie jest dostępna w języku polskim.

Na stronie 24. publikujemy nowe wiersze noblistki w tłumaczeniu Macieja Faron.

Nguyen Chi Thuat laureatem nagrody Stowarzyszenia Autorów ZAiKS

W Instytucie Cervantesa w Warszawie z okazji Dnia Reportażu odbyło się spotkanie z tłumaczami książek reporterskich. Fragmenty wyróżnionych tłumaczeń czytała Krystyna Czubówna. Za wkład w promowanie polskiej kultury w Wietnamie nagrodę Stowarzyszenia Autorów ZAiKS w wysokości 10.000 zł otrzymał prof. **Nguyen Chi Thuat**. Laudację wygłosił Andrzej Smyczek. Uroczystość prowadził Abel Murcia Soriano, dyrektor Instytutu Cervantesa, a zorganizowała Bożena Dudko, sekretarz Nagrody im. R. Kapuścińskiego.

Nagrody Juliusza Słowackiego i Jarosława Iwaszkiewicza

Kapituła tegorocznych Nagród Literackich im. Juliusza Słowackiego i Jarosława Iwaszkiewicza ogłosiła swój werdykt. Prof. **Andrzej Zieniewicz**, **Andrzej Tchórzewski**, **Leszek Żuliński**, **Marek Wawrzkiwicz** i **Zbigniew Milewski** postanowili, że laureatem Nagrody im. Juliusza Słowackiego za całokształt twórczości zostanie **Ernest Bryll**, natomiast laureatami Nagrody im. Jarosława Iwaszkiewicza zostali: za całokształt twórczości – poeta **Jan Tułik**, a za upowszechnianie i promocję literatury współczesnej – **Andrzej Dębowski** – poeta, krytyk literacki, publicysta, eseista, dziennikarz i wydawca. Ponadto Andrzej Dębowski został uhonorowany Złotą Odznaką za wybitne zasługi dla Związku Literatów Polskich.